

E-BELGE / E-DEFTER GEÇİŞ ZORUNLULUKLARI HATIRLATMALAR

Değerli Meslektaşım;

Bu çalışmada bölgemizde e-dönüşüm süreci ile ilgili sıkça karşılaşılan bazı uygulamalarla ilgili değerlendirmelere yer verilmiştir.

E-DEFTER GEÇİŞLERİ

Bilindiği üzere e-belge geçişleri genel esaslara tabi olan ve herhangi bir satış haddine bağlı olmaksızın belirlenen firmalar olarak tebliğde belirlenmiştir. Genel esaslara göre 2022 hesap döneminden itibaren 3 Milyon TL, e-ticaret-gayrimenkul alım, satım, imal, inşa/motorlu taşıt araçları alım, satım faaliyetlerinde bulunanlar için 500 Bin TL brüt satış hasılatı olarak belirlenmiştir.

Esas olarak belirlenen şartları sağlayan mükellefler izleyen hesap dönemi Temmuz ayı 1'ine kadar e-belge geçişlerini tamamlamak ve e-belge zorunlu geçiş tarihini izleyen hesap döneminde de e-deftere geçmek zorundadır.

2022 brüt satış hasılatlarına göre 01/07/2023 tarihine kadar e-belge geçişleri tamamlanmıştır. Dolayısı ile 01/07/2023 tarihine kadar zorunlu e-belge geçişi yapan mükellefler 01/01/2024 tarihinden itibaren e-defter geçişlerini tamamlayacaktır.

2023 yılında belirlenen hadleri aşan mükellefler 01/07/2024 tarihinde e-fatura geçiş zorunluluğu doğacağından 2025 hesap döneminden itibaren e-defter geçişi yapması gerekecektir.

GÖNÜLLÜ OLARAK E-FATURA SİSTEMİNE KAYIT OLANLAR

Gönüllü olarak e-fatura sistemine kayıtlı olan mükellefler e-deftere geçiş yapmak zorunda değildir. Gönüllü olarak e-fatura sistemine kayıtlı olan mükellefler tebliğde yer alan e-fatura zorunluluğunun doğduğu tarihi izleyen hesap döneminden itibaren e-defter geçişi yapacaktır. Örneğin genel esaslara tabi mükellefin 2022 brüt satış hasılatı 1 Milyon TL, 2023 brüt satışı 5 milyon TL, gönüllü olarak e-fatura geçiş tarihi 01/02/2023 olduğunu varsaydıysak; ilgili mükellefin 2023 brüt satış hasılatına göre e-fatura zorunluluğu 01/07/2024 tarihinde doğduğundan 01/01/2025 tarihi itibari ile e-defter geçişi yapması zorunludur.

E-MÜSTAHSİL DÜZENLEME ZORUNLULUĞU

Müstahsil makbuzu düzenleyen mükellefler ister gönüllü geçiş, isterse zorunlu geçiş olsun e-fatura sistemine kayıt yaptığı tarihten itibaren e-müstahsile de geçiş yapmak zorundadır.

E-TİCARET FAALİYETİNDE BULUNAN MÜKELEFLER

Mükelleflerin ister kendi sitesinde, isterse başkalarının sitesinde (N11, Hepsiburada, Trendyol, Amazon vb...), isterse sosyal medyalarında yapmış olduğu satışlar e-ticaret olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla e-ticaret faaliyetinde bulunan mükelleflerin e-belge/e-defter zorunluluklarında brüt satış hasılatları 500 Bin sınırına bakılması gerekmektedir.

E-İRSALİYE KULLANMA ZORUNLULUĞU

Genel esaslara göre Brüt Satış hasılatı 10 Milyon TL'yi aşan mükellefler, 10 Milyon TL'yi aşan dönemi izleyen 7.aya kadar e-irsaliyeye geçmek zorundadır. Fakat herhangi bir hadde bağlı olmaksızın gübre takip sistemi vb. nedenlerle e-irsaliye kullanma zorunda olanlar e-belge teknik mimarisi nedeniyle öncelikle e-fatura sistemine de kayıt olması gerekmektedir. Bu nedenle e-fatura sistemine yapılan geçişler zorunlu e-fatura geçiş olarak değerlendirilmemekte olup mükelleflerin tebliğde belirtilen şartları sağlaması durumunda e-defter geçişleri değerlendirilmelidir.

DEFTER BEYAN SİSTEMİ VE E-DEFTER

İşletme Defteri Hesabına göre defter beyan sisteminde yer alan mükellefler bu sistemde yer aldığı sürece e-defter geçiş zorunluluğu bulunmamaktadır. Fakat e-belge ile ilgili geçiş zorunluluklarını yerine getirmelidir. Örneğin 2.Sınıf bir mükellef e-ticaret faaliyeti de bulunan bir mükellef 2022 hesap döneminde 500 bin brüt satış hasılatını aşmış ise 01/07/2023 tarihine kadar e-fatura zorunlu geçişini tamamlaması gerekmektedir. 2.Sınıf tüccar olarak defter beyan sisteminde defter tutmaya devam etmesi durumunda e-deftere geçiş yapmayacaktır. Bilanço esasına göre defter tutması söz konusu olduğunda e-deftere geçişini değerlendirmesi gerekecektir.

Defter beyan sisteminde yer alıp herhangi bir hadde bağlı olmaksızın belirlenen sektörler (sgk ile anlaşmalı eczane, optik, motorlu taşıt alım-satım, gayrimenkul alım-satım vb..) bilanço esasına geçtiğinde direkt e-deftere geçiş yapması gerekmektedir. Örneğin mükellef 2023 hesap dönemi sonunda 2.sınıf tüccar hadlerini aştığından bilanço usulüne geçtiğinde 01/01/2024 itibari ile e-deftere geçiş yapacaktır.

Defter beyan sistemindeki mükelleflerin e-defter geçişi ile ilgili Genel esaslara tabi mükellefler e-fatura zorunluluğu doğduğu tarihi esas alması gerekmektedir. Örneğin genel esaslara tabi mükellef 2022 brüt satışı 300 Bin TL, 2023 brüt satışı 4 milyon tl olduğunda 01/01/2024 tarihi itibari ile bilanço esasına göre defter tutacaktır. E-fatura zorunluluğu 01/07/2024 tarihinde doğduğundan 01/01/2025 tarihinde e-deftere geçiş yapmak zorundadır. Bu mükellef dilerse 2024 hesap dönemi bilanço usulü defterlerini kağıt ortamında tutabilecektir.

BERAT DÖNEMLERİ SEÇİMİ

e-defter yeni geçişleri 31/12/2023 tarihine kadar tamamlanması gerekmekte olup, aylık/3 aylık berat dönemleri seçimi 01/01/2024-31/01/2024 tarihleri arasında yapılması gerekmektedir. Eğer bir seçim yapılmaz ise aylık dönemler tercih edildiği kabul edilecektir.

Öteden beri e-Defter uygulamasına dahil olan mükelleflerin 2023 hesap dönemi için yapmış oldukları “Berat Yükleme Tercih”, 2024 hesap dönemi için de geçerlidir. Dönem seçimi için e-Defter uygulamasına giriş yapılarak “Bilgi Güncelle” kısmının “Berat Yükleme Tercih” bölümünden; Aylık yükleme / Geçici vergi dönemleri bazında yükleme şeklinde seçimlerin yapılması gerekmektedir. E-defter kapsamı tüm mükelleflerin berat yükleme tercihlerinin Ocak ayı içinde kontrol edilmesinde ileride dönem tercihi nedeniyle sıkıntısı yaşanmaması açısından fayda bulunmaktadır.

E-Fatura/e-defter geçişlerinde mükelleflerin brüt satış hasılatlarının yanı sıra, faaliyet gösterdiği sektör, e-ticaret işlemleri vb. şartlara, kullanmak zorunda olduğu belgelere göre detaylı çalışmalarının yapılarak işlemlerin gerçekleştirilmesi ileride yasal müeyyidelerle karşılaşmamak açısından önem arz etmektedir.

M.Ender Sönmez

Oda Başkanı